

Непэ адыгэ къуаем и фестиваль щылэшт

(Чыпэу зыщизэхаштыйр:
Адыгэ Республика, Мыекъо-
пэ районыр, гъоуо Мыекъуа-
пэ — Гъозерипль, автомо-
биль гъоуо Гъозерипль —
Лэгъо-Накъэ зыщизэхэкъырэм
дэжь щыт хъаклэш комплек-
сэу «Графская поляна» зы-
филорэр).

Адыгэ къуаем ия VIII-рэ
фестиваль изыфэгъехъазы-
рын ыкэм фэкю. Ащ хэ-
лэжэхштхэм мы къыкэлъы-
клохэрэр ашэнхэ фе:

1. Фестивалыр сыхъатыр
12.00-м аублэшт, зэнэко-
кум ипрограмми рагъэхъэшт.
Мэфэ реным пломи хуунэу
ермэлыкъым, къэлэцыкъу джэ-
гупхэхэм юф ашэшт, йашла-
гъехэр къагъэлъэгъоштых,
сценэшом концерт къыща-
тшт.

2. Сыхъатыр 15.00-м анах
мэхъанэ зиэ юфтхъабэр —
къуаем иихын рагъэхъэшт.
Хъаклэхэм ялэпийгъу мыш-
къэ ящыкэгъэшт, съда пломэ
цифэу къеклонгъэхэм на-

хъбэу амакъэ зыфатырэр ары
атеклыагъэкэ альйтэштыйр. Хъак-
лэхэм лъэпкъ джэгуклэхэр,
хэбзээ-зэхэтикъэм къыхэхыгъэхэ
къэгъэлъэгъон цыкликъхэр къа-
фатыштых.

3. Сыхъатыр 17.00-м сценэ-
шом Адыгейим культурэмкэ
иартисткэям якъэгъэлъэгъон щы-
рагъэхъэшт: Адыгейим лъэпкъ
къашъомкэ и Къэралыгъо ака-
демическэ ансамблэу «Налмэ-
сым», Адыгейим лъэпкъ орэ-
дымкэ и Къэралыгъо ансам-
блэу «Испъамыем», эстраднэ
ансамблэу «Ошыутенэм». Джащ
фэдэу тиорэдьло цырлыхэу
Лыбызы Аслылан, Кушъэкъо
Симэ, Мигу Айдэмыр, Хухалов
Тимур, Даутэ Сусанэ, Конжин
Юрий, Татасян Аванес орэд-
хэр къаоштых. Программэр зе-
зыщештыйр Мэкъулэ Русльян.

4. Сыхъатыр 20.30-м мэфэ-
къир мэшюустхъошокъэ аухыт.

5. Йыпкэ хэмьлъэу фестиваль
къеклонгъэрэ пстэури хэ-
лэжээн фит.

6. Хъаклэхэм къяжэх джэгу-

кэ зэфэшхъафхэр, виктори-
нэхэр, зэнэкъохуухэр. Текло-
хэрэм шүхъафтын цыкликъхэр
къафашытых.

7. Турист автобусхэм апае
уцуулэ гъэнэфагъэ щылэшт.

8. Хъаклэхэу зыштоигъохэм
Краснодаррэ Мыекъуапэрэ

къарыкыгъэ автобусхэр къыз-
фагъэфедэнхэ альэкъыт.

9. Фестивалыр зыщыклошт
чыпэлэ фабэу градус 26-рэ
щылэшт. Шьюфым къыщышу-
кликъуаныр йэрифэгъу хууным
пае лъэдакъэ зыкъэмьт цуакъэ-
хэр къыздашьуштэх.

10. Хъаклэхэм ахъщэ къы-
зыдаштэмэ нахышу — мы-
льяпэу ермэлыкъым йашу
горэхэр къыщащэфынхэ аль-
экъыт, ау терминалхэр щылэ-
штхэп.

Улчэ зиэхэр тел. +7(918)-
4210977-м терэох.

Игъом къыпэу

Зеко-зыгъэпсэфыпэ зэхэтэу
«Лэгъо-Накъэ икъэлапчэхэр»
зыфилорэм хэхъэхэрэ
псэуплэхэу къушхъэм хэтхэм
газрыкъуаплэхэр
анэгъэсыгъэнхэм
фэгъэхъыгъэ юфшэнхэр
льагъэкъуатэх.

Ахэр зыгъэцкэхэрэ организацьеу —
обществэу «Монтажым» — илашхэм
къызэралорэмкэ, газыр къызэрэришт
трубэхэр анах чыпэу чыжэхэу цыфхэр
зыщыпсэххэрэм мы уахьтэм ахыра-
щых. Мы мафэхэм Хъымыцкэйрэ Гъо-
зэрэлпльэрэ азыфагу иль чыпэлэхэм
юф ашашэх. Къызэралорэмкэ, цыфхэм
ыкки туристическое объектхэм ящыкэгъэ
шыпкээ гъэстиницхъэр къэкорэ иль-
сэйм ыккэхэм адэжь агъэфедэу рагъэ-
хъэшт.

Газрыкъуаплэхэу къушхъэм щагъэ-
псыхэрэм якъыхыагъэ зэкъэмкэ кило-
метре 93-рэ мэхъу, ар Каменномост-
скэм къышежжэшь псэуплэу Гъозэ-
рэлпльэрэ нэсэ. Газыр псэуплэхэу Дахъо,
Новопрохладнэм, Хъымыцкэй, Мер-
куловкэм шэхэу ашагъэфедэ хуущт.
Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреж-
дениеу «Стройзаказчикым» къызэри-
орэмкэ, километре 93-м щыщэу 81-м

юфшэнхэр ащаухыгъахэх. Газкыры-
къуаплэм игъэпсын зэкъэмкэ сомэ
миллион 865-рэ пэуагъэхъащ, ахъ-
щэр федэральнэ ыкки Республике
бюджетхэм къахагъэкы.

Юфшэнхэр зэрэклохэрэм Республика
и Лышихъе ишпъэрилхэр пэлээ
гъэнэфагъэкэ зыгъэцкэхэрэ Къумпыыл

Мурат ышихъэкэ альэпльэ. Газыр къы-

зыхъагъанэкэ, Адыгейим зыгъэпсэфако

къэклоэрэ цыфхэм япчыагъэ къызэрэ-

хэхъоштыр гъэнэфагъэ. Ащ дахлоу

псэуплэ заулэмэ адэсхэм гъэстиницхъэ

шхуантлэр яунэмэ арашэшт, ящыкэлэ-
псэукэ аш къыгъэпсынкэшт.

Чыпэу муниципалитетхэм зыгъэоры-

шэжжыплэхэм ыкки газ къулыкъум ило-

фышэхэм джы щегъэжъагъэу псэуплэхэм

адэс цыфхэм яунэмэ газыр зэра-

рашшэхтхэм егупшицэнхэу, ахэр чээсүүм

хагъэуцонхэу М. Къумпылыр къяджагъ.

Адыгейим зеклонгъ зыщегъэшьом-

бгъугъэным яшыпкъэу зэрэштихъа-

гъэхэр аужырэ ильэсхэм агъэцкэхэрэ

юфхэм къагъэльагъо. Гупчэм юпилэгъоу

Республикэм къыфитуущырэ ахъщэр

игъом, ар хэгъэки, палъэу илэм нах

псынкэу щагъэфедэ. Газрыкъуаплэ

псэуплэу Гъозэрилпльэрэ зэрэнгъэсэри

ахэм ашыц.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие ипалъэм къыпэу зэхашшт мэкъэтынхэм фэгъэхъыгъэу къеты

Хэдзыпэ чыпэхэу N 116-м, 122-м,
134-м, 135-м, 136-м, 138-м, 139-м,
151-м, 154-м, 155-м, 161-м, 165-м, 172-м
яхэдзаклохэу лъытэнэгъэ зыфэтшы-
хэрэр!

Къалэу Мыекъуапэкэ зы мандат
зиэ хэдзыпэ койхэу N 8-мкэ ыкки
N 13-мкэ Адыгэ Республикэм и Къэр-
алыгъо Совет — Хасэм идепутат-
хэм яхэдзин тедэхэр 2017-рэ ильэ-

хэм юныгъом и 10-м щылэштых.

Мэкъэтынхэм зыщыклошт мафэм
тельхэпэ гэнэфагъэм (отпуск, коман-

дировкэ шуузыгъэм, юфшэнхэм е

еджэнэм епхыгъэу, къэралыгъо, об-

щественнэ шьэрэлхэм яягъэцкээн үүж

шьуутмэ, шууипсауныгъэ изытет къы-

зэшыкъуагъэмэ е къызышыуфагъэгъун

альэкъыт ушхъагъу горэ шууыгъэм)

къыхэкэу мэкъэтынхэм зыщыклошт унэм

шуукъэмыкъошун хъумэ, ипалъэм

къыпэу мыш фэдэ уахтэхэм шумакъэ

шъутын шуульэкъыт:

2017-рэ ильясым шышхъэлум и 30-м

къышегъэжъагъэу 2017-рэ ильясым

къышегъэжъагъэу шуульэкъыт

2017-рэ ильясым шышхъэлум и 30-м

къышегъэжъагъэу шуульэкъыт

201

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

Мэфэктыр гум къинэжкынэу зэхащэшт

Адыгэ Республиктэйн загъэпсыгъэр ильэс 26-рэ зэрэхьурэм фэгъэхыгъээ йофтхъабзэхэу республикэм щызэхаштхэм заштыгушы! Эгъэхээ зэхэсигъомы мафэхэм Правительствэм и Унэ щыкlyагъ. Ар зэрищаагъ АР-м и Премьер-министрэ ишпъэрыльхэр зыгъэцкэлэрэ Наталья Широковам.

Іофтхъабзэм хэлэжьагъэх АР-м культурэмкэ иминистрэй Аульэ Юрэ, АР-м лъэпкъ Йофхэмкэ, Іэкыб къэралхэм ашыгсэура тильэпкъэгүхэм адырье зэхпхыныгъэхэмкэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхъаматэу Шхъялэхьо Аскэр, нэмыхыгъэри. Муниципалитетхэм ящащэхэри видеозэхпхыныгъэкэ зэхэсэыгъом къыхалжьагъах

Аපэрэ Йоғығыу зытегущылай-
гъехэр мәфәкү зэхахьер зэрэ-
зэхаштый, аш Йофтхъабзэхэу
шырагъялкоңыщхэр ары. Шъяж-
лэхъо Аскэр игущыэ къызэрэ-
шиуағъэмкэ, чъэпьюгъум и 5-м
Мыекъуадэ дэт площаджэхэм

зэкіеми къэгъэлъэгъонхэр аща-шыщых. Ленинным ыцэ зыхыре площадым концерт анахь шъхъаэр щыкъоцт. Пчыхъэм сыхъатыр 6-м ар рагъэжъэшт, сыхъатыр 10-м мэшюустхъоктэ

Мыгы ар зэхажэнэу агъэна-фэ. Аш хэлажъэхэрэм япчья-гъэ ильэс къэс хэхъо. Ады-гейм щыпсэухэрэм ямызакъо нэмъкі шъольтырхэми къарыкын шлоигъоныгъэ зинэхэри makлэп.

— Мэфэк! Йофтхъабзэхэр зэрифэшьушаашу зэрээхэтщээн тхэм тызэгүсэй йоф дэтшэн фае, — кыылагь Наталья Широковам. — Ильэс къэс мэшю-устхъор гум күнэжьэу зэрэшьрэм фэдэу мыгыи аш тынаэ тедгээтын фае. Шышхъэлум и 25-м нэс йофтхъабзэу зэхэтщэхэр дгъэнэфэнхэ ыклик бүлкетир кыххэтхыныр типшээрнэ.

«Восхождение», «Золотая тройка Адыгеи» зыфиюрэ йофтхабзэр 2009-рэ ильээсүм кыышгээжъягъаэу республикэм и Мафэ илэгъюкчүн рагъэкюкчүн.

Еджэныр шІэхэу аублэжьыщ

Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъор ыкіэм фэкло. Кілэеджаклохэр шлэхэу гурыйт еджапІехэм ачІехъажыщтых. Мы ильэсым зэкіэмкін нэбгырэ мин 50 фэдиз апэхъажыщт, аш щыщэу нэбгырэ мини 6-м ехъу апэрэу партэхэм алэтысихъаштых.

Республикам ит еджәпі 101-рэ зы сменекілә
лоф ашіленым фәхъазыр. Сменитлыкілә еджәпілә
55-рэ елжашт.

55-рэ еджэшт.
Адыгэ Республикаյоспоротребнадзорымкэ и Гээлорышланы кызыэрэщауагъэмкэ, 2016-рэ ильясым йоныгъом кыщегъэжъагъэ 2017-рэ ильясым шынхъэдүм нас гурьт елжадлахар

аупльээкүгъэх. Лъэныкъо зэфэшъхъафхэмкіэ шапхъэхэм алимыштэхэр агъауннэфыгъэх.

Анахьэу химии, физикэ, биологие үкімі лаборантскэ кабинетхэм ящық!әгээ Іэмэ-псы-мэхэр икъу фәдиэу ач!әтхэп, сабыйхэм аныбжы үкім яинағъэ ельтытыгъеу столхэр кабинетхэм ач!әтхэп, компьютер классхэм ищық!әгээ хәушхъяфык!ыгъе пхъэнт!әк!үхэр ач!әтыхэп үкім нэмым! щық!лағъэхэр агъен!әфыгъе.

2017-рээ ильээмын республикэм ит гурьт
еджэлтэй 16-мэ аццеджэхэрэм алаа аныбжь
ыкы яинагье ялтытыгъэу зыщеджэштэх мебельхэр къащэфыгъэх. Еджэлтилтэй
пищеблокхам алаа зама-пснымахан зарагчлалтынгээ

(Tukana)

Амброзием ЗЭЛЬИКЛУГЬ

Россельхознадзорым и Гъэло-
рышланлэу Адыгэ Республикэм
ыкы Кубань аышыэм къэкыре
уцхэм якарантин ыкы къэхэм
язытет лъыплъэгъэнымкэ иот-
дел ипащэу Владимир Абро-
симовым къызэриуагъэмкэ,
упльэкунэу зерахъягъехэм къа-
гъэлъэгъуагъ чыгу гектар мин
230-м, ар республикэм ишъо-
лъыр ипроцент 30-м ехъу,
амброзилем зыэрэщиушъомб-
Гъуяр.

«Упльэкунхэу районхэм
аышытхъягъехэм къагъэнэфагъ
амброзилем чыгу гектар мин
230-м ехъу зэрээзэльникүгъэр.
Юфышэ купым зэрэхигъэунэ-
фыкыгъэмкэ, мы уц лъепкым
игъэкъодын фытегъэпсыхъэгъэ
юфшлэнэир икьюу зерахъэрэп.
Анахъэу ар зыщаагъэунэфыгъэ-
хэр — Теуцожье, Тэхъутэмъы-
къое, Мыекъопэ районхэр ыкы
Адыгэхъал. Фитосанитарнэ Ю-
фым изытет анахъ зыпкъ зы-

Адыгейм ирайонхэм
ячыгухэр амброзием
зэрээзэльникүгъэхэм
кыхэкэй республикэм
фитосанитарнэ
карантин шағъэуңугъ.

щитыр къалэу Мыекъуапэ», —
къыыгъ Владимир Абросимо-
вым.

Гъэмафэм наужырэ мазз
къэгъагъэ хүнэу езыгъэжъэ-
хэрэ уц штойхэм ашыщ амб-
розиер. Ар Краснодар краим
ыкки Адыгеим нахь ашызэлья-
шлэрэ чынжъхэм якуп хэт.

Амброзиөм охътэ кіәкіым күкілкің зеушъомбғы ықы къэгъагъе хүненү зиулэрэм цыфхэм ямызакъо, постәуми иегзешшо аргъэкъы. Ащ икъэгъагъе кыпкыры эспацәм цыфыбәм аллгергие къаретыш, ар зыдэшымылә чыпіләхэм клонхә фәау мәхъух. Жыбы къабзэ нахъ къызыщащэн альэкъыщт къушъхәхэм е хылушъом maklo. Гухэкъ нахъ мышәми, мыш фәдә узымы гыгумәкъыхэрэм япчагъе ил126, к126, хх12.

Губъохэм къащыкІхэрэ культурэхэми амброзилем зэрарархэы, анахьэу гъэтхасэхэр, мэкумвэш лэжыгтвэшаплэхэр, хууплэхэр аш зэльеклух. Амброзилем псынкIеу ылъапсэ зедзы ыкIи охьтэ кIэкIым къыклоцI лъагэ мэхъу. Лэжыгтвэхэм ящиkIэгэпсыр икьюу алэкIэхъан амыльэкIызэ мы уц шлоим зеушъомбуг. Амброзиер къызыщыкIыре губгом лэжыгтвэу къырахыщтыр процент 90-кIе нахь макIе мэхъу. Мы зигугуу къэтшыре уцыжкыр амыллэжкхэрэ чыгухэм, гъогу гүнхэм, псыхъохэм янэнкхэми, клашаки.

Кыыхэгээштыгъэн фае псын-
күй амброзиер кызыэрекъырэм
даклоу илъэкъодыжыын зэрекъи-
ныр. Аш ляпсэр игъусэу кызы-
хэмымчыкэ, ичылапхъэхэр
чыгуум хэтэкъожыхы ыкчи къэ-
клюре ильэсым фэдэ пчыагъекэ
нахьыбэ хъульгээн ар къэкы.

Амброзиөм зимыушомбгу-
ным, ичылапхъэхэр чыгум
хэмьтэжкынхэм афэгэхэы-
гээ. Йохтуз бэзэхэр, воскугуби-

кэм щызэхашэх. Зизэрарышхо къэзыхырые уц шлоим пэшүе-
клоғъэнхэм фэгъэхыгъе амал
зэфэшьхъяфэу щылэхэр агъэ-
федэх.

Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ химической ыкли биологическаясэ амалхэри непэрэ мафэм ехъулээ тиреспубликэ щагъэфедэх. Ахэм яшыуагъэкэ амброзием зиушьомбгүун ылъекырып, азээрэ ильэсым къэкынэу зэрэригъажьэу ар агъэкоды. Ау улпъякунхэм нафэ къызэрашыгъэмкэ, а шыккэхэр икью ыкли

Тызгъэгушхохэрэ ныбжьыкӏэхэр

Аужырэ еджэгъу ильэсийшм кыклоц! къуджэу Шэхэкіэй дэт гурыт еджаплэр кіэлэеджекүитфымэ дышъэ медалькіэ къаухыгъ. Ахэм ашыщ ныбжыкіэ пэпчъ щысэтехыплэу щыт, ильэс пчагъэрэ мышъхъахэу зыфигъэуцужыгъэ пшъэрыльым фэкүуагъ ыкли къидэхъугъ.

Лицею N 95-м анахь дэгьют щеджагъехэй дышье медалькээр 2014-рэ ильзэсүүм къэзыу-хыгъехэй Хъушт Саидэ, Хъушт Нэфсэт ыкыи Бердиев Тимур ягугъу тапэлкэ къэтшыягъагь. Мыйгэ я 90-рэ гурыт еджалпээр джыри нэгбүритумэ дышье медалькэ къаухыгъ. Ахэр Хъушт Светланэрэ Гъошьо Къэдэмэтрэ.

Іорэ медалыр къыләкжыгыгь.
Пышашъэр кынхэм къауфагъэп,
дэгъюо еджагъ, еджап!эм иоб-
щественэ щылак!э чанэу хэ-
лэжьагъ. Исабыльгом къыщегъэ-
жьагъеу сценэм тет, орэдхэр,
къашшохэр икласэх. Искусствэ-
хэмк!э к!элэц!ыкly еджап!эм
вокалымк!э иотделение дэгъу
дэдэу къуухыгь. Къэлэ олим-
пиадэхэм анэмьк!еу аш район,
муниципалитет ыкы шъоль-
тыр зэнэкъоукъухэм теклоныгъэ-
хэр къащидыхыгъэх, музыкаль-
нэ шъольтыр зэнэкъоукъухэмий
ахэлэжьагъ.

— Университетым сызэрэ-

щеджээштэй сүүгүүшүүсээ ыкын зытесэгжээпсыжээ, — elo аш.
— Пышээ шьольтыр къэралыгъо агарнэ университетэү итэм счыгжжээгъяах. «Финансхэмрэ кредитымрэ» зыфиорэ факультетым сышеджээшт. Университетри, кілэе гъяджэу йутхэри, еджаплэм итарихын сыгу рихыгъяэх. Студент щылэкеллэлээсүкіеу езгажааэрээр гъэшэгжжониенэу къысшюшьы, къыхэсхыгъэ сэнэхжатымкіе сыкілгъоожыырэп.

мыими гуштогъошх тель. Къэлэмэт дышъе медаль къыззэрэратыгъэр агъэмэфэкы. Арзущтэу зэрэхъуштыр цыфхэм аштэштыгъ, калэр егугъузэ еджагъ, бэ ышэрэр, чан, гъесагъэ. Ныдэлъфыбзэр дэгъоу зэришлэрэмкни илэгъухэм къахэшти. Спортым иштыпкъэу пыль, къалэм щыклогъе турнирхэм бэрэ ахэлжэхагь.

Ышнахыяжъэу Елмызэ, ятэу Аслъан фэдэу, Пшызэ йушъо изаслуженэ къэлзегъадж. Ар ильэссыбэрэ Шэхэкцэй гурыт еджаплэм идирукторыгъ, янэу Лидие къэлэццыкly Иыгыпцем loф щешлэ. Елмызэ тарихъыр зэригъэшлэнэу къыхихыгъ, Къэлэмэт юрист хъу штоигъу.

Нэфсэтрэ Светланэрэ еджэнымкэгъэхьагъэу ашыыхэрэм а университет шыныкъэр къэзыухыгъэ ятэу Инвербыйи, зэрэ Хъуштлакъоуи щэгушукъых. Янэу (Цунтыжкэм япхьу) Нурыет ильэситү хүгъэ идунаи зиухыгъэр, псаугъэмэ пшъэшьэжьыиехэм ари арыгушоцтыгъ.

Шэхэклэй къуджэм Гъуашъохэр зыщыпсэурэ ура-

сием клонхэ фирмыхэу мэхъу.

Пенсиер къэлтытэжкыгъэнэр нахь зифедэу щитхэр лэжьап-кіэр макIеу гъэпсыгъеу 2002-рэ ильэсэм ыпекIе пенсиер къызыфалтытэгъягъехэр ары. Пенсиер икIэрыкIеу къягъэлтытэжкыгъэнэр цыфымкIе федэми, мыфедэми зыгъэунэфын зылъэкIыщтыр ПенсиехэмкIэ фондым цыфым зызыфигъазэ-кIе тофым хэпльэцт специа-листыр ари.

Цыфым ипенсие икіерікіеу
кыяфталтырткызы лъезу тхылтык
зызағигүэзегъе мазэм кыиқт
лықкоре мазэм иапэр мағе
кыышынблағыз.

БРАУКЪО Марин

БРАУКЬО Марин.
Пенсиехэмкіэ фондын и
Къутамэу Адыгэ Респуб-
ликэм щылэм пенсиехэр
афэгъэуцугъэнхэр укык къа-
фэлтыгъэжыгъэнхэр зэхэ-
шагъэнымкіэ иотдел илаш-

Зимыфедэхэри ахэтын

Іоштэгүй палъэхэр сабы им ынбыжь ильэрэ ныкъорэ охъуфеклэ ифэл-фашихэр загъэцклэгээ палъем тетэү арагъэгъэпсыжыз пенсиехэр къязыгъэлтийтэжы зышлонгхэр мы лъэхъаным Пенсиехэмкээ фондым ичылпэ гъэлрышлапхэу Адыгэ Республикаэм щылхэм мымаклэу къяуллэх. Аш къыхэклэу Пенсиехэмкээ фондым а юфым шалхъеу, пылхэр цыифхэм альеъзэсүү.

зэхэгъэхъожыгъэхэу зэклэмки ильэсихим нахыбэн ыльэкы- щтэп.

Страховой пенсии зыфагъэ-
уцугъэхэ цыифхэм пенсиер къа-
рагъэлъытэжкынэу, нэмыхкэу
къэплон хъума юф зашлагъя-

пáльеxэр кíлэцыкýум ыныбжy
иль эсрэ ныкьорэ охъуфэкíе
ифэло-фашихэр зэригъэцэка-
гъэхэм тэгъэпсыкыгъэ шыклекé
(балхэмкé) къараgэлтыгжы-
нэу фитынгъэ я!. Ар къы-
зыфэзыгъэфедэн зыльэкишхэр

2015-рэ ильэсүм ылгэктэг пенсийн
клягъэхэр ары. 2015-рэ
ильэсүм пенсие зыффагъэуцугъэхэм
а фитынныгъэр арагъэгъо-
тигэл.

Арээ щыт нахъ мышлэми, пенсиеер къягъэлтыгъэжыгъэнээр зэклэхэмкүйн федэу щымытын ылъэкишт. Ар зэлъытыгъэр цыфрым пенсиее фагъэуцу зэхъум итхыхльхэм къягъэлтьягъо-щыгъэхэ шыкъэхэр арых. Нахъыбэмкүйн къэлъытэжыныр зимиыфедэхэр стаж ыкчи лэжьэпкүйн анахъ инхэм атегъэ-псыкыгъэуу пенсие зыфагъэ-уцугъагъэхэр; зы кэлэццыкly ыкчи түү нахъыбэ зимиыгъэхэр арых. Джащ фэдэу Совет хаб-зэм ильхъянэ къыхиубытээрэ стажыр нахъ маклэ шыгъэнми мэхъянэ имыгъэу плон пльэкы-щтэп. Сыда пломэ аштвало-ризациер нахъ маклэ къышышт. Джащ ехъщырэу щыт зы-ныбжь ильээс 55-м ыкчи 60-м нэмэсигъэхэу нахъ пасэу пен-сие зыфагъэуцугъэхэмкүйн. Стажыр пенсиее баллхэмкүйн зызэ-рахъюкыгъэхэр нахъ пасэу пен-

ҮНЭГЬО МИЛЛИОНИТФЫМ ЕХЪУМЭ...

Ны (унэгьо) мылькур гъэ-федэгъэнэм ехыллэгьеэ программэр зырагжэхъягъэм къышыублаяшъ а мылькум ишуагъэкэ Урысыем иунэгьо миллионитфым ехъум яунэ амалхэр нахышу ашынхэ альэкыгь. Унэгьо миллион 1.8-мэчыфэхэр амыгъэфедэхэу унэ амалхэр нахышу ашыгъех. Ны мылькур гъэфедэгъэнэмикэ нахь кыхахырэр мылькур унэ амалхэр нахышу шыгъэнхэм пэуугъэхъэгъэныр ары. Аш нэмийкэу кілэццыкүхэр егъэдже-гъэнхэм ны мылькур пэуугъэхъэгъэнэм ехыллэгьеэ лъэутхыль мин 432-рэ сертификат

зилэхэм Пенсиехэмкээ фондым алихыгь.

Программэр зырагъэжкагъэм тешээгээ ильэсипшым къыклоц Урысыем унэгьо миллиони 8,2-мэ ны мылькум ехылтэгээ къэралыгьо сертификат щаратыгь. Иккэхүхм къёлгьэн фае тызынхэт мазэм икъихыгьум къэбарлыгьээс амалхэм атлупшигьэ къэбарэу ны мылькум исертификат къайхыгъэнимкэ зафэзыгъазэхэрэр нахь makэ хувьгэхэу къизыготыкырэм шыгип-къагьэ зэримыэр.

**Пенсиехэмкээ фондым и
Кытамэу Адыгэ Республи-
кэм щыэм ипресс-күлүкү.**

АДЫГЭКЪАЛЭ ИЗЫ МАФ

ИльэсыкІэ еджэгъум

Іоныгъом къыщегъэжъагъэу къатышт

Гүрүмт өджаплэу N 2-р.

Хьатэгъу Налбий.

Къалэм ипащэу Хьатэгъу Налбий гүшүэгъу тызыфхъум упчэ заулэ еттыгъ. Ахэм ашыц къэлэдэсхэр непэ анахь зыгэгумэкъирэ юфыгъоу къызагъэкощихэм квадратнэ метрэу къаумыкагъэм тифэгъэ ахъшэу къаратыжын фаер.

Ильэсыбэкіе узэкіләбэжъем, гузэжъогъу юфкіе къыуагъэкъихи, Адыгэкъалэ къагъекоштэя унагъохэм арыс пчагъэм елтыгъэу нэбгъэрэ пепчэ тифэрэ квадратнэ метрэу къаратын альэкыгъагъэп. Аш ильэсыбэ тешлэгъами, а юфыгъом агъкоштэя цыфхэр непи тегушыгъех, ау джынис ар зэшшохъгъэ хуугъэп. Джы мээз зыттуш хуугъэу мы юфым изэшшохъин къалэм ипащхэр пыльых,

къарамытыгъэ квадратнэ метрэхэм атефэрэ ахъшэр къаратыжыцт.

— Мэкуогъум ыкім тхильхэм ягуоин тыухынэу шытгъ, ау игъо тифагъэп, — elo къалэм ипащэ. — Тхильбы бъэхъазырынэу мэхъу, цыфхэр фырикъухэрэп. Анахъэу тызыгъэгужъорэр хыкумым епхыгъе юфыр ары. Джыдэдэм хыкумым хэпплъэн, зэхифын фаеу юф 40 — 50 фэдиз чэль. Зыцэ, зытъэкуацэ, къызыхъутгъэм хэукононгъэу къажэхъэрэм юфыр къызэтыраажэ.

Цыфхэр игъо зэримыфхэзрэм пae тхильхэм ятын шышхъэлум ыкім нэс тхильгъэ. Джы юнгъом къыщегъэжъагъэу ахъшэр яттэу едгъэжъэшт.

Бюджет къэкіуапІэхэр

Ятлонэрэу тызыкіупчагъэр къэлэ бюджетым игъэцкіен. Аш иджэуаплэу къалэм ипащэ къызэрлиагъэмкіе, 2017-рэ ильэсн къэлэ бюджетым зэкімкі сомэ миллиони 177641,8-рэ къихъагъ. Мы ильэсн иалэрэ мэзих ахъшэу а юфым къыкілкорэм хэхъуагъ, ар проценти 108,2-кіе гъэцкіагъэ хуугъэ. Икыгъе ильэсн игъэшагъэм, бюджетым къихъагъэр сомэ мин 440,2-кіе нахъыб.

Бюджетым икъекіоплэ шхъба-лэр хакулахъхэр арых. Ахэм бюджетым ипроцент 83,9-р къаты. Аш хэхъэх цыфхэм къатырэ хакулахъыр, акциз-хэм къакілкорэ ахъшэр, унэе мылькум тифэрэ хакулахъыр къалэм къэралыгъ пошилнэр.

Бюджетым лъэшэу къихъэзигъахъорэм щиш къэралыгъо пошилнэр хыкумым зыхэлтэрэ юфхэм къакілкорэ ахъшэр. Гээрекло елтыгъэмэ, мы ильэсн иалэрэ мэзих ахъшэу а юфым къыкілкорэм хэхъуагъ, ар проценти 126-кіе гъэцкіагъэ хуугъэ.

Еланэ чыгоу бэджэндэу аштагъехами къакілкорэр нахъыбэ хуугъэ. Аш тетэу бюджетым ахъшэу къихъэрэмкіе мы ильэсн унэгъо ныбжыкіхэм сертификатхэр псэуплэ къашфынэу яттынхэ тльэкыгъ. Зэкімкіи аш сомэ миллиони 6652,4-рэ пэудгъэхъагъ. Шылыкъе, аш федеральнэ бюджетым къыкыгъэ ахъши, республикэм къытупшыгъэ ахъши хэтых.

**ХъэдэгъэлІэ
Эмм.**

Адыгэкъалэ иадминистрации гъэсэнгъэмкіе игъэорышаплэ ипащэу Тхалын Махьмудэ къызэриуагъэмкіе, 2017 — 2018-рэ ильэс еджэгэгэни изыфэгъэхъазырын пэухынанэу зэкімкі сомэ 590,713-рэ бюджетым къытупшыгъ. Аш щиш яхъхэр, шхъадж гъэцкіхъынэу ышынштим елтыгъэу едгаплэхэм, къэлэцыкъу ыгыпэхэм афатупшыгъэх. Аш фэдэу къэлэцыкъу ыгыпэхэм N 1-м джэхашъом тиридзэшт плиткэм пэухынанэу сомэ мин 61,846-рэ фатупшыгъ. Ыпшъекіе къызэрещыуагъэу аш тетэу,

ИльэсыкІэ еджэгъур къэмисызз, еджапІэхэр тырагъэпсихъанхэр, ахэр игъом агъэцкІэжъынхэр анахь пишэрэлтийхэм аицци. Ильэс еджэгъур зэраухэу а юфыгъом еджапІэхэр фејсъэх. Мы мафэхэм тызыдэши юфыгъом едгапІэхэр ильэсыкІэ еджэгъум зэрэфэ-

шхъадж ишыкіагъэм ельтыгъэу ахъшэр афагошыгъ. Зыхэм егъэджэнэм ишыкіагъэ псэуальхэр ышфыгъэх, адрэхэм гъэцкіхъын юфшэнэм ахъшэр пэуагъэхъагъ. Аш фэдэу гурит еджаплэу N 2-м видеокамерэхэр ригъэуцонхэу сомэ мин 73-рэх эхъу афатупшыгъ. Гъэсэнгъэ тедээ зышызэрэгтэгъотье гупчами видеокамерэхэр щагъэуцугъэх ыкы машо къэхъумэ маекъ къызэрбэгъэшт аппаратурэри ышфыгъ. Гъэсэнгъэ ичурчдениехэм афатупшыгъэ ахъшэр игъом агъэфедагъ, зишыкіагъэм пэуагъэхъагъ, яофшэнхэр агъэцэлгъэхъэхэу джы къэлэцыкъу хэм ыкы къэлэджахъем къяжэх.

Алэ тызыкіолІэгъэ еджаплэу N 3-р ильэсн бэм къыкілкорэ ауж къинэу алтыгъэштэгъ, ушштынхэм ятынкі, анахь хыбэхъем ахэтигъ. Ау мы аужырэ ильэсн зытлум сидрэ лъэнкъомки ержаплэм гъэхъагъэхэр ышынштим. Ильэсниту хуугъэу мы еджаплэм ипащ Хъадэгъэлэ Эммэ. Аш мы еджаплэм юф зышишээрэр бэшагъэ, пащэ хууным ыпэклэ ильэс 18-рэ директорым игуадээу щытгъ.

— Гъэцкіхъын юфшэнхэр мыгъэ тшыгъэхэп. Кабинети, коридори, нэмэйкү чыпэхэри аш фэдэу фыкууагъэ ямыгъэ дэгьюу къызэтнэгъагъэх. Аш ишуагъэкіе кабинетхэм, спортзалми, шхаплэми гъэцкіхъын цыкылшъоклу нылэп аштышагъэх. Шылыкъе, зэкіе электропроводкэр зэблэхъуагъ, аш сомэ мин 60-м эхъу тифагъ. Анахъыбэ зыштагъээр плиткэу итыдзагъэр ары. Ау депутатхэм ар къыт-

фащфыгъ. Сыдэу щитми, бэдээгъум и 10-м эхъулэу гъэцкіхъын юфшэнхэр тыухыгъэх. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэу Джанхъот Аслынэрэ Янэкъо Аскэррэ яшуагъэ къытэкыгъ, ахэр арых плиткэр къытфэзэшфыгъэр. Еджаплэм къычэкыгъэ Оркыжээкъо Алик пчэхэр къытфыгъэрэх, — elo Хъадэгъэлэ Эммэ.

Еджаплэм мыгъэ къэлэджэкло 300 фэдиз къычэхъажыцт. Мы ильэсн апэрэ классым къычэхъажыцт гъэрекло нахъи зэрэнхыбэр игуапэу директорым хегъэунэфыкы.

Мы ильэсн апэрэ классым къычэхъажыцт гъэрекло нахъи зэрэнхыбэр игуапэу директорым хегъэунэфыкы.

Мы ильэсн апэрэ классым къычэхъажыцт гъэрекло нахъи зэрэнхыбэр игуапэу директорым хегъэунэфыкы. Блэкыгъэ ильэхсэм ЕГЭ-р анахь дэеу зытлумэ мы еджаплэр ахалтыгъэштэгъ, ау мы аужырэ ильэсниту хуугъэхъем нэмэйкү хуугъэхъем нэмэйкү зэхъокынгъэхэр щылэх.

Мыгъэ еджаплэм къытэзэуяхъэ лагерым къэлэджэкло 65-мэ зышагъэпсэфыгъ, ахэр аныбжь елтыгъэу куши 3-у гошигъэу япсауныгъэ щагъэптыгъ.

Адыгэкъалэ дэт гурит еджаплэу N 2-р республикэм итхэм анахь тэгээпсихъагъа соми, сыхэукъонэн сиошы. Еджаплэр къэ, итеплэ дахэ, ау джы псынкэлэ юфэу ашыхъэрэм унэр афдээп, псэольэ пытэхэмкіе ар агъэпсыгъ. Еджэлэ щагури дахэ, зэтэгъэпсихъагъ. Анахь згэшэгъэуагъэр бассейнэ зэтэгъэпсихъагъа зэрэхэтийр ары. Аш иофтаклэ игаупэу къытфилотай еджаплэм ипащэу Кушуу Марият. Бзыльфыгъэм ильэснээрэ къэлэ администрацием ипащэ социальнэ юфыгъохэмкіе игу-

АДЫГЭКЪАЛЭ ИЗЫ МАФ

ФЭХЪАЗЫРЫХ

*хъазырхэр къытамогъэ къодыен, тэ ар ти-
нэрылъэгъугъ. Кіэлэцьыкlu ЙыгъыпІехэри
ащ фэдэх, зэтегъэпсыхъагъэх, гуІэтыпІех,
мафэхэр фэбэшихохэми, унэм рамыгъэсхэу
кіэлэцьыкlu ЙыгъыпІехэм цыхъэ афашиы,
ясабыйхэм агу афэгъурэн.*

Къушуу
Мариет.

дээу юф ышлаагъ, мы ильэсүм имээсае къыщегъэжъагъэу ар еджаплээм ишшэ.

Еджаплээм испортзали, кабинетхэри зэтирагъэпсыхъагъэх. Муниципаль нэ бюджетым къытупшигъэ ахьцэм имызакъо депутатхэу Джанхьот Руслан, Хъодо Эдуард ыкы нэмийхэм ишшэ. Аш фэдэу блэгъигъэ ильэс еджагъур имыкызэ, АР-м гъесэнгъэмрэ шэныгъээрэ и Министерствэрэ Адыгэ Хасэмрэ кіэшакло фэхъухи, зэнэкъою зэхшагъэм мы кіэлэцьыкlu ЙыгъыпІем а 1-рэ чыплээр къы-

дээу юф ышлаагъ, мы ильэсүм имээсае къыщегъэжъагъэу ар еджаплээм ишшэ.

Муниципаль нэ бюджетым къытупшигъэ ахьцэм имызакъо депутатхэу Джанхьот Руслан, Хъодо Эдуард ыкы нэмийхэм ишшэ. Аш фэдэу блэгъигъэ ильэс еджагъур имыкызэ, АР-м гъесэнгъэмрэ шэныгъээрэ и Министерствэрэ Адыгэ Хасэмрэ кіэшакло фэхъухи, зэнэкъою зэхшагъэм мы кіэлэцьыкlu ЙыгъыпІем а 1-рэ чыплээр къы-

дээу юф ышлаагъ, мы ильэсүм имээсае къыщегъэжъагъэу ар еджаплээм ишшэ.

Кіэлэцьыкlu ЙыгъыпІэу тиздэшьыагъэри туури рихъыгъ. Ар Тхъал Светэ зипашэу N 1-р ары. Мыш гъэцэкіэжын юф шэнхэр рашыллагъэх, анахъэу

дээу юф ышлаагъ, мы ильэсүм имээсае къыщегъэжъагъэу ар еджаплээм ишшэ.

Адигэкъалэ дэт кіэлэцьыкlu ЙыгъыпІэу N 3-м Пчыхъэлъыкюо Риммэ кіэлэплю ильэсүбэ

хъуягъэу юф щешэ. Иофшэнкэ анахъэу ынааэ зытетмэ ашыщ сабыйхэм япсауныгъэ къеухъу-

хъуягъэу юф щешэ. Иофшэнкэ анахъэу ынааэ зытетмэ ашыщ сабыйхэм япсауныгъэ къеухъу-

терактивнэ доскэ рищэфынэу. Светэ мы кіэлэцьыкlu ЙыгъыпІем ильэс 33-рэ хууягъэу юф щешэ, аш щышэу 12-м пэшэнгъэ дызэрхээ.

Уштынхэр дэгъоу аклыгъэх

Къэлэ администрацием гъесэнгъэмкэ игъэөорышланлэ ишшэу Тхъал Махмудэ тэуучыгъ къалэм иеджаплэхэм къачлакыгъэхэм уштынхэр зэраклугъэмкэ.

— Адигэкъалэ иеджаплэхэм я 11-рэ классхэр зэклемки нэбгырэ 27-мэ, я 9-рэ классхэр 145-мэ къаухыгъэх, — къеуатэ аш. — Ахэм ашыщ нэбгырите уштынхэр аклуунхэу фитынгъэ зимиагъэр. Ахэр къутырэу Псэкъупсэ дэт еджаплээм къычлакынхэу щытыгъэх, ау яшэнгъэхэмкэ программэр афэуключыгъэп. Я 11-рэ классыр къэзыуххэрэ нэбгырэ 27-мэ уштынхэр аклыгъэх, балл 80-м къыщье-жыагъэу 98-м нэсэу къэзыухыгъэхэр ахэм мымаклэу къаухыгъэх.

Аш фэдэу гурут еджаплэу N 3-р къэзыухыгъэ Лъэцэр Амир урысыбзэмкэ балл 98-

рэ къыхыгъ. Гурут еджаплэу N 2-мкэ Джалмырэе Миланэ урысыбзэмкэ балл 96-рэ, биологиемкэ 78-рэ къыхышьу-

мэгъэнир, ахэм апкышыол гъэптигъэнир.

Ашкэ амалышоу ельтигэе гъэ-

гъэх. Гурут еджаплэу N 1-мкэ Джармэкъо Бислъян урысыбзэмкэ 93-рэ, а еджаплэр къэзыухыгъэ Чэтыжъ Зулимэ балл 91-рэ, гурут еджаплэу N 2-мкэ Ахеджэго Анзор балл 91-рэ къаухыгъ.

Зэкэ медалистхэр анахъ маклэу къэххын фэе баллым шлокыгъэх. Къалэм иклэлэптугыллымэ предмети 3-мкэ балл 200-м къеуху къаухын альэтигъ.

Александр Косовыр.

хъаншо зериэмкэ зэхэшаклом ишшэу къыригъэжъагъ. Къалэм иеджаплэхэр ильэсүклю еджагъум ехуулэу зэраупльэклугъэхэр, ахэр зэрхэвзарьхэр Косовыр къыуагъ. Ау юныгъом и 1-м, цыфыбэ еджаплэхэм къызщякло эштэйм, къэлэдажаклохэм ящинэгъончагъэ лъэшэу анаэ тираагъетын зэрэфаар аш мызэу-мытлоу къыхигъэшыгъ. Цыфхэу амышэхэрэм анахъэу анаэ атырадээн зэрэфаар, талмэкъэу аягъхэр аулъялхуухэу зэрэштыр пащэхэм агу къыгъэкыжыгъ.

Улъялхуухэу уцуу го пчагъэу зэтэфыгъэу зэхэпшэн фэе. Алерэр, еджаплээм къешэлкыгъэ чэум лыялхэгъэнир, дэхьаплээм, еланэ еджэлэп чэхъялбэр улъялхуухэу ашызэхэштэйн фэе. Къэлэцьыкlu хэрэгээ, класс пэпч къалыхъащт. А юфхъабзэхэм язэхшэн ежэ МВД-м ыкы ФСБ-м якуулкыушэхэр фэгээгъэштых. Ау ахэм ямызакъоу къэлэгъяджэхэри, ны-тыххэри сакынхэ зэрэфаар зэхэшаклохэм къауагъ.

шъол зыгъэптигээр юфхъабзэхэр лытэгъялхуухэу.

Сабыйхэм яфизическэ плунгъэклю мэхъаншо ял къэлэцьыкlu пшысэхэм атхыгъэ юфхъабзэхэр зэхатцэхэрэм. Ахэр лъяшэу яклас, фэчэфхэу ахэлажжэх. Пшысэм хэт образыр дэгъоу къызышыагъэшын альэекъы: зэрэкорэр, зэрэпкіэрэр, зэрэчъэрэр — дэгъоу къагъялхуухэу. Джырэблагъэ пшыситумэ ягеройхэр тихъялгъэх. Сабыйхэр хантларкъор зэрэпкіэрэм фэдэу пклагъэх, мышэр зэрэкорэм фэдэу кулагъэх, запашыжызэ къэгущыагъэх, ордхэр къауагъэх.

Япсауныгъэ зэрэгэптигээр даклюу пшысэхэм сабыйхэм яжабээ хэхъонымкэ яшшуагъэ къэко.

Нэклубъохэр зыгъэхъазыгъэр СИХҮУ Гошнагъу.

Кірэшэ Тембот къызыхъугъэр ильэс 115-рэ хъугъэ

Цыфыгъэр ыгъэлъапштыгъ

Бзыльфыгъэм чыпэ ин обществэм зэрэшиубытырэй Кірэшэ Тембот ипроизведеніехэм къашеуатэ. Бзыльфыгъэ үшэу, лыхъужьынгъэ зыхэльэу, чанэу, адигэ шэн-хабзэхэр зыхэльтир ары щисетхыпэу аш къыгъельгъарэр. Нахыжым шыхъекъфэнэгъэу фашырэм разгапш бзыльфыгъэм лытэнгъэу рагырэр.

Кірэшэ Тембот иунагъо, ицыф гъэпсыкэ ар къызэрэшжэйэрэй къызгургуягъ. Имэфэк мафэ ехуулэу синибджэгъу сиғусэу зэ ядэжь тышыагъ. Унэу тызэрхъагъэм икъебзагъэ пае лыдыштыгъэ.

Темботрэ ишхъэгъусэу Зузэрэ нэгуштоу къытпэгъокыгъэх. Ахэр дэгъо зэрэзэгурьохэрэй къепшэнэу Ѣтыгъ. Іанэм къытырагъеуонеу ишхъэгъусэре пшашъэхэмрэ къызихъэхкэ, ынэхэм нурэ къакъещыгъэ, къыхъмышцуу пхэнтэгкүм зыкъытыриштыгъэ. Іанэм лъялэпк шыхынгъо нэмик къытырагъеуцагъэп. Фарфорым хэшүкыгъэ лагъэхэм, ыкли хрусталь фюжерхэм сяппэу къызэлъэгъум, Тембот къэшхыпцыгъ ыкли къяхуулэгъэ къебарыр къытотжэйгъигъ.

— Тыныбжыкагъ ыкли тытхамыкагъ. Тыныбджэгъу горэм адэжь зы клаалэ сиғусэу тыкъуагъ, — икъебар къытотэнэу къыригъэжъагъэу са-

дэжкээ къаплын щыхыпцыгъэ.

— Сиғусэ цыфышыгъ, ишхъэгъусэ врачыгъ. Пчыхъэ реням ыпэ дыригъэзэк! эу, зи ымышхэу ыкли зыми емышьоу Ѣтыгъигъ. Тыкъикыжы зэхъум тызэрхъакъагъэмкэ «тхашшуюгъэпсэу» яслюагъ, тызашшоогъсанэ бутылкэм феди къыстайжыгъигъ. Тыкъызылокыжым лагъэхэр шлоштоихъ, пхэ фюжерхэри жыхынху, цэцэджеышхэми ыгү атемыхъагъэу, санэри къодыгъэу сиғусэ ыуагъ. Тээкү тештагъэу, мэфэк горэтийэу синыбджэгъум а санэ дэдэр хрустальнэ фюжерхэм итэу къыфытетгэйзэуцо. Пчыхъэ реням санэм ышъоки, илэшшүгъэки зэрэдэгъур къылуу Ѣтыгъигъ.

Зузэрэ сэрырэ бэрэ

тырышхъяжыгъигъ, джащ къыщегъэжъагъэу сид фэдэрэ шхыни лэгъэ анах дэгүхэм къарельхээ. Ишхъэгъусэ дэжкээ плыи лүшхыпцыкыгъигъ: «Шуух, гущылэкэ гъэшхэкыгъэ шуухуущтэп», — къытиуагъ аш.

Имэфэк мафэкээ тыту къыдадеу тыфэгушуагъ, ипсаунгыгъ изытет тэштэти, бэрэ тыкъыщыын мурад тилягъэп. Ежымы къызхимыгъэшэу адигэхэм яшэн-хабзэхэм афгъэхыгъэ къэбарыжхээр къытфиуатхэу Ѣтыгъигъ.

Тыкъикыжы зэхъум, тызэрхъакъэмкэ къызэрэфтэрэээр ыкли шулъэгъуныгъэмрэ цыфыгъэмрэ зэккэми зэронахь шъхыалэр къыуагъ. Псаунгыгъ пытэ тиэу тильэпкэ тыфэлэжэнэу къытфэлэуагъ.

БЭДЖЭН Мурат.

Уищытхъу алоныр насыпыгъ

Цыфхэм шуклэ зигугъу ашырэм, щыэнэгъэм гъогу дахэ щыхэзыхыгъэм, ильэс пчагъэхэм цыфхэм хыалэлэу афэлэжъагъэм ишитхъу алоныр төфэ. Джаш фэд сыйкызтегүшүэ сшоонгъор. Ар Хъальэкье фельдшер-акушер пунктим иофышыгъэу Абрэдж Марин ары.

Пэйм иянэрэ класс къызеухым, Мыехэлэ медицинэ училищым чэхъагъ. Ар дэгъу дэдэктэ къуухи, нэужум Краснодар дэт ХБК-м исымэдхэц гинекологиимкэ иотделение медсестрау иофшэнэры щыргыгъэжъагъ, ильэхим ехуу аш иоф щишагъ, илэпэлэсэнэгъэ хигъэхъуагъ. Сымаджэу къеолгъэхэм къызэрэуатын щымынгъэ, зэккэри къыфэрэзэу иоф ышшэштагъ. Инасып къыкъохи, тикъоджэ клаалэ псэогуу зыфхъум, сымэдхэжэшым къылкуу жын фаеу хъуагъ. Пшэшшэжъем шлоонгъонгъэу илагъэр къыдэхъуагъ. Гуртг еджа-

аш къыхэкэу Хъальэкъуае дэт фельдшер-акушер пунктим медсестрау иофшэнэры щыргыгъэжъагъ. Апэрэ мафэм къыщы-ублагъэу ишшэрильхэр дэгъоу ыгъэцэлэнхэм ыгү етыгъэу фэлажэ ыкли зэккэми дэгъоу зэррафыщытим ишшуагъэкэ къоджэдэсхэм шу заригъэлэгъун Ѣлыкъигъигъ.

Джы мары ильэс 22-рэ хъуагъэу Хъальэкъуае щыпсэухэрээм япсаунгыгъэ къыкъемыгъэчигъэним, къесымэдхагъэхэм ишшып-

къеу пыль. Зэккэми Маринэ медицинэ иоф зышишлээрэ ильэс 28-рэ хъуагъэ.

Тичылэ цыфыбэ дэс, ахэм нэжь-лужхэр, иофшэнэым ивтеранхэр ахэтых. Япсаунгыгъэ ыгъэгумэкъих зыхыкэ, пстэури зэккэми апэу зэккяулэхэрэй къуаджэм дэт Ѣээпэ цыкъур ары. Яцыхъэ тель ылъэкъи-щымкэ Маринэ псынкэу ѡэпилэтуу къазэрэфхъуутым. Аш шулшагъэу илэ ыкли тапэки ышшэн ылъэкъищтым апае хъальэкъуаехэм шулъэгъуухо фиряя, лытэнгъэ фашы, шуклэ, дахэкэ итугъу ашы.

— Сэ бэрэ сэсэымаджэ, — иоф шынбэжэ хэкъотаа, ильэс токийлэлэхм ихүүгъэ Нуриет, — бэрэ сымэдхэжэми сыйчэлээ. Унэм сисэу сыйкызынгъэ токийлэлэхм ишшынагоо процент 50-кэ къеыхы.

Ятлонэрэ ушэтийнэу шэнэгъэ-

иофшэгъэ 70-у нэгбырэ миллионы 3,4-рэ фэдизимэ афэлэхъыгъэхэр зэкъоныгъэ псеукэлэхээр бэлэгээр зэряхъигъэр къаушыхъатын пае шэнэгъэлэхъэхэм

хыгъэп. Цыфышыу, гуклэгъушо хэль, тхаяегъэпсэу.

...Чэшыр хэкъотаа зыгорэ гулеу пчээм къытеуагъ. Маринэ псынкэу пчээр иуихыгъ.

— Марин, Мурат иоф дэй, нычэпэ ошэ-дэмьышлээ къыри-уагъ. ыгу ары зыгъэгумэ-къырэр, — elo къылхъаагъэм.

Зэрэсэжыгъэу, Маринэ псынкэу зигъэхъазырыгъ, ишкэл-гээшхэр зыдыштэхи сымаджэм дэжь нэссыгъ, къылпъихъагъ, лыдэкъуаер ышыгъ, псынкэу апэрэ ѡэпилэгъур ритыгъ. Муратэ изытет нахышүү зэрэхъуугъу гу зыльетэм, ежыри рэхьят хъужыгъэу ядэж кложыгъигъ. Ильэс 22-м къыкъоц тхъапша аш фэдэу гумэкэ ялэу ядэж къылхъаагъэр?! Ахэм япчайгээ джы къэлъытэжыгъуай, ау цыфхэм шлоо афишлагъэр, афишлээрэй ашыгъупшагъэп ыкли ашыгъупшэштэп. Ары зэккэри зыкыфэрэзэр, зэккэми лытэнгъэшхо зыкыфашийрэр.

Хъодэ Сэфэр.
Хъальэкъуай.

ЦЫФЫМРЭ ДУНЭЕТЕТЫКІЭМРЭ

Зэкъоныгъэм щыэнэгъэр егъэккэ

Мыш фэдэ зэфэрхысыжым къыфэкъуагъэх Бригам Янгэ (динлэжыгъ, шыхъэу альйтэ) ицэ зыхырэ университетим ишшэнэгъэлэхъэр.

Ильэс зэккэлъыкъохэм ушэтийнэу ахэм ашыгъэхэм къызэрэгъэлэгъуагъэмкэ, зэкъоныгъэмрэ цыфыр социальнэ изоляции шыгъэнэимрэ псаунгъэхэм зэрарэу раҳырэр пшэрыштэхъууным нахын бэлэх ин. Уахътэ тешэ къэс итланы аш (зэрарэу цыфырим раҳырэм) хэхъо. Аш фэгъэхъигъэ доклад игъэкъотыгъэ къыщашыгъигъэ зыцэ къетогъэ университетим ишшэнэгъэлэхъэр Американске психологияческе ассоциацием я 125-рэ зэфэрэсэу илагъэм.

Ушэтийни 148-у шэнэгъэлэхъем ашыгъэхэм нэгбырэ миллион зытущ къаушыагъэхъуутагъ.

— Цыфыр псеуным, щы-

зэкъоныгъэ щылакэм къин зэригъэлэгъуэр нэгбырэ миллионы 42-рэхээ өхьюу къалтытэ. Къэрэлэгъом щылсэурэм ызыгъланэ фэдизимэ язакъу, ызыныкъом нахыбэм шхъэгъусэу ялэп.

Цыфыр нахь пасэу лэхны социальнэ изоляциекэ заджэхэрээр зэкъоныгъэ псеукэлэхээр бэлэгээр зэряхъигъэр къаушыхъатын пае шэнэгъэлэхъэхэм

уцугъуитло ушэтийнхэр ашыгъэх. Апэрэ уцугъор ушэтийни 148-рэ хуушигъэ, нэгбырэ мин 300-м өхьюу хагъэлэгъяагъ ыкли зэрэгээнэфыгъэмкэ, социальнэ зэпхыныгъэ пытэхэр зиэхэр пасэу лэхнхэм ишшынагоо процент 50-кэ къеыхы.

Ятлонэрэ ушэтийнэу шэнэгъэ-иофшэгъэ 70-у нэгбырэ миллионы 3,4-рэ фэдизимэ афэлэхъыгъэхэр зыхахъэрээм шхъяалэу илагъэр цыфыр социальнэу обществэм хэчигъяагъигъэу, изакъоу, унальо, ныб-

дэжгэу имыгээ псэу хъумэ, псаунгыгъэмкэ зэрарэу къыхын ылъэкъищтыр гъэунэфыгъэнэр ары. Ахэм нафэ къашыгъ пшэрыштэхъэ къуре цыфым псаунгыгъэ гумэкъигъо зэрэх-афэрэм нахь мымакэу зигугъу къэтшыгъэхэми (социальнэ изоляциер, зэкъоныгъэр) зэ-рар къызэрхыэрэр.

Шэнэгъэлэхъем зэралтытэ-рэмкэ, а иофыгъом ифэшшо-ш мэхъянэ етыгъэн фае. Гү-щыгъэм пае, еджаипэхэм къэлэ-еджакъохэм ясодиальнэ пүнгэгъэ нахь анаэ тирэгъэтэн фаеу, врачэхэм къяолгээрээ сымаджэхэм общественэ зэфыщыткэу нэмыкхэм адьралэхэр къыда-лтыгъээшээ яээнхэу игоу альгэтуу. Мэхъянэшко зиэ зы иофыгъо ахэм джыри къыхагъэ-щы — пенсием къонэу Ѣыт цыфым психологическэу аш зы-фигъэхъазырынэр. Сыда плюмэ социальнэ зэпхыныгъэхэм яна-хыбэр иофшэнэим къыхэхых, аш елтыгъэтэх. Аш пае шлен-нээлэхъем зы амалышу къыхагъэ-фыкы: цыфхэр нахыб-бэу зыщызэлкэнхэ, зыщыз-рэугоонхэ альгэкъыт общество-нэ зыфыгъазырхы. Аш пае шлен-нээлэхъем зы амалышу къыхагъэ-фыкы: цыфхэр нахыб-бэу зыщызэлкэнхэ, зыщыз-рэугоонхэ альгэкъыт общество-нэ зыфыгъазырхы. (Тикорр.).

 ЗЭКЬОШНЫГЪЭМ ИГЬОГУХЭМКІЭ

Шэнышухэр Къаухъумэх

Апэрэхэм ашыщхэм ялъепк ѿупшиш щыиэнныгъэр зэрэлъыктуатэрэм епхыгъ. Израиль ит адыгэ къуаджэу Кфар-Камэ щыпсэухэрэ Ацумыжхэу Азардинре Сюзанэрэ 1991-рэ ильэсийн Хэкужьым къэклиягъэх. Зызэрагъэпсэфигъэм даклоу, зэлъепкъэгъухэр зэзыпхыжыре лъэмиджым игъэптиэн фежъагъэх.

Лъехъенэ къызэерыкло ѿупшиш щыиэнныгъэр зэрэлъыктуатэрэм епхыгъ. Израиль ит адыгэ къуаджэу Кфар-Камэ щыпсэухэрэ Ацумыжхэу Азардинре Сюзанэрэ 1991-рэ ильэсийн Хэкужьым къэклиягъэх. Зызэрагъэпсэфигъэм даклоу, зэлъепкъэгъухэр зэзыпхыжыре лъэмиджым игъэптиэн фежъагъэх.

Үнэ ащэфыгъ

Мыекъуапэ щыпсэурэ Ацумыжь Рустлан, нэмикл нэуасэхэр Ѣлы-иэгъу къафэхъухи, Азардинре Сюзанэрэ чэсийнхэу тикъалэ унэ щащэфыгъ. Азардин кинокамерэй ыыгъе хуугъе-шлагъэхэм ахэлажьэштыгъ, тыриххэрэ едзыгъохэр Израиль зыкложыкіэ икъоджэгъухэм къафигъельягъоштыгъэх. Кфар-Камэ, Рихъание ящылакэ ехыилагъэхэм Адыгейм тышеплэйн тльэкыжыгъэ.

Адыгейреспубликэу посэунымкэ шапхъэхэр зэрэшаштагъэхэр, апэрэ Президентэу Джарымэ Аслын зэрэлуклаагъэхэр, фэшхъаф къэбархэр а лъехъаным гъашэгъонигъэх, дунаим тетэкьюгъэ адыгэхэм зэхахы ашлонигъуагъэр маклэп.

Журналистэу, политикэ йофышэу ѿупшиш щыиэнныгъэр, — къелуатэ Хуунэ Аслын. — Кфар-Камэ тэзырагъэблагъэм, Ацумыжкэ бысын къытфэхуугъагъэх. Гүфэбэнигъэ ахэлъеу къызэрэтгээгъэхэм тигъегушоштыгъ.

«Унэгүкэ сийхаклэ нахь, уланэкэ сымыхаклэ» адыгэмэ алонеу къызыхэкыгъэм имэхьане тэшэ. Ару щитми, цыифым ынэгүкли, иланэки фэбагъэ хэльэу уихаклэ зыхыкэ, бысымыр бысым шылын къэльягъо.

Урамэу Хъаклэр

Кфар-Камэ иурамхэм афаусыгъэхэр цэхэр нэрыльэгъу Ѣлы-иэгъу

Иэгъухэм дахэу бэз зэфэшхъафхэмкэ атетхагъэх. Израиль ис адыгэмэ къызэралоу, хъаклэр зэрякласэр къыдальти, нахь зыщагъэлъаплэхэрэм ашыщ хъаблэм иурам «Хъаклэр» ылоу зэрэфаусыгъэм Ацумыжхэм яшулгагъэ хэль.

Хъаклэр тиклас, ау зы йофыю къыхээгъэшы сшоигуу, — къелуатэ Сюзанэ. — Адигэу къехъууг шхъае, адигабзэр ышэрэп. Аш фэдэ цыифхэм «къеблагъ» ясмылоу къыхэкы. Бэз зэфэшхъафхэмкэ къэгүшүй, ау адигабзэр зеригъэшлэнэу зерипэсигъэп. Аш иадигагъэ сида зынэсирээр? Унэм адигабзэр щыгъэлъапи, щыиэнгыгъэм щыгъэфедэшт. Адигэ орэдхэм ахэль гүшүэхэр къыпплымынэсихэу, уисабын гъэшүаабзэклэ удэмгүшүй, адигэ күшэе ордьр къыфэмылоу сида уильэпкь ылоу фапшээрээр? Неущрэ мафэм къырклоштым непэ угупши-сэныр тэ бэшлгагъэу къыхэтхыгъ.

Махъльэр унагъом щыщ

Азардинре Сюзанэрэ кээли 4 зэдаплыг: Наталья, Зар, Къуджан, Айбек. Илясрэ Юсыфрэ ямахъльэх.

— Кээлэцыклю 22-рэ тильфигъэхэм ял, — зэдэгүшүйгүр

лэгъэклиятэ Сюзанэ. — Адигабзэ зымышлэрэ ахэтэп. Махъльэр сиклалэхэм афэсэгъадэ, тызэлъэхэмхыханыр къедгээкүхэрэп.

— Зы унагъо тыызызэдэпсэоу тэлтэйтэ, — къелуатэ гүшом хэтэу ынэхэр къэжьиуххээ Юсыф. — Махъльэр сиытими, сирякалэм фэд. Тызэгурэло, тызэрэлтийтэ.

Язэхахъэхэр

Ацумыжхэм адэжь клоэрэм иччягъэ къэлтийтэгъуау ѿит. Ежхэри хъаклакло макло. Натхьо Адамэ ыкьюу Амирэ инысащэу джырэблагъэ Мыекъуапэ щыкуюгъэм щыгъагъэх. Хэкужым къэзэгээжьыгъэм и Мадэ хэлэжьа-гъэх, филармониет щызэхажгээ концертим ягуалеу еплыгъэх.

Ацумыжхэр Кфар-Камэ, Мыекъуапэ ашэлсэух. Ящыкэгъэ хэбээ тхыльхэр бэшлгагъэу агъэхэзьыгъэх. Урысаем къашыратыгъэ паспорт плъижхэр нэшүүкэ къытэллэхээс къытагъэлэгъуагъэх. Яфэло-фашэхэр агъэцэгээнхэм фэшл урысъизэм руѓи-шыиэнхэ альэкти. Адигэ бира-кыр, Кфар-Камэ щырэя унэм щаалтигъ. Лъэпкъеу зыщыххэм идэхагъэ алонир шэнышу афхуугъ.

Сурэтым итхэр: Ацумыжхэр Сюзанэрэ Азардинре, ямахъльэр Юсыф, Хуунэ Аслын.

Зэхэзыщагъэр ыккыи къыдэзыгъэклиярэр: Адигэ Республикэм лъялкэ Йоххэмкэ, Икыб къэралхэм ашын псэурэ тильэпкъэгъуххэм адырээз эзэлхынгъэмкэ ыккыи къэбэр жкугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кэ заджээрэ тхъапхэу зипчагъэлкэ 5-м емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлзэ, шрифттыр 12-м нахь цыкунэу ѿит.

Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэхэгъэлжых. E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхытыгъэр: Урысие Федерацием хэутын Йоххэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыккыи зэлтыи-Иэсикэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чылгээгээшлэл, зэраушыхытыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхытырэр ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкимкии
пчагъээр
4352
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2364

Хэутын узчи-
кэлхэнзу ѿит уахътэр
Сыхытэр 18.00

Зыщаушыхытыгъэх
уахътэр
Сыхытэр 18.00

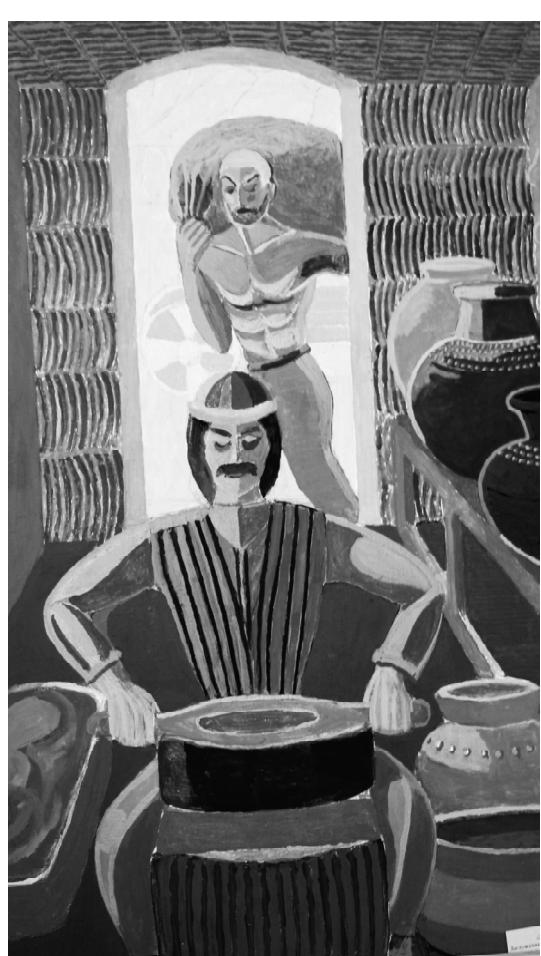
Редактор
шхъаэр
Дэрэ Т. И.

Редактор шхъаэр
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхырэ секретарыр

Хъурмэ
Х. Х.

 ТИКЬЭГЬЭЛТЭГЬОНХЭР

Щыиэнныгъэр къауатэ

Цыифым иоффшагъэ
сурэтышыим зэрильэгъурэм
ехыилгэгъэ къэгъэлтэгъон
Мыекъуапэ къыщызэуахыгъ.
Нэбгырэ 21-мэ ятвorchествэ
еплыхэ зышионгъохэр
зэхэщаклохэм рагъэблагъэх.

Республикэм исурэт къэгъэлтэгъуаплэ ифонд, авторхэм яунее иоффшагъэхэм къахыгъэхэр ѿиэнныгъэм къытегушилэх, Г. Назаренкэм иешлгагъэу «Гъатхэм щагур» зыфиорэм узыгэпшэ, унагъом ишсэлкэ дахэу къэгъэлтэгъо. А. Бырырым мээым хуульфыгъэр къауагъэу гъэстиниыхъэр зэригъэхьа-зырырэр къэгъэлтэгъо.

Хуажъэ Рэмэзанэ пхъэм хишыкыгъэр шхъалым ехыилгагъэ. Ныр пшыгъэшь зөгъэ-псэфы, пшъэшъэжьыер шхъаукъуагъэу мэчье. Гъукэ Замудинэ ишлэгэлэх, Нурбый къушхъэхэм, псыхъохэм гукэ уарешалэ. Кыщым чэлт гъукэм иоффшагъэ уасэ фэпшы пшшигъомэ, къаучамэр къулайныгъэр язэлхынгъэхэм уягупшишэ.

Нэклубгъор зыгъэхъазыгъэр
ЕМТЫЛТЬ Нурбый.